

TECHNICKÁ UNIVERZITA V KOŠICIACH
Ekonomická fakulta

Ekonomické pohľady na vplyvy kultúry v mestách

Miriam Šebová

Konferencia Anténa

29.10.2020

- 1 Rozvoj mesta prostredníctvom kultúry. Úspešné príbehy miest.
- 2 Rozvoj mesta prostredníctvom kultúry. Pohľady výskumu
- 3 Kultúra a ekonomický rast

1

ROZVOJ MESTA PROSTREDNÍCTVOM KULTÚRY

Úspešné príbehy miest

Glasgow

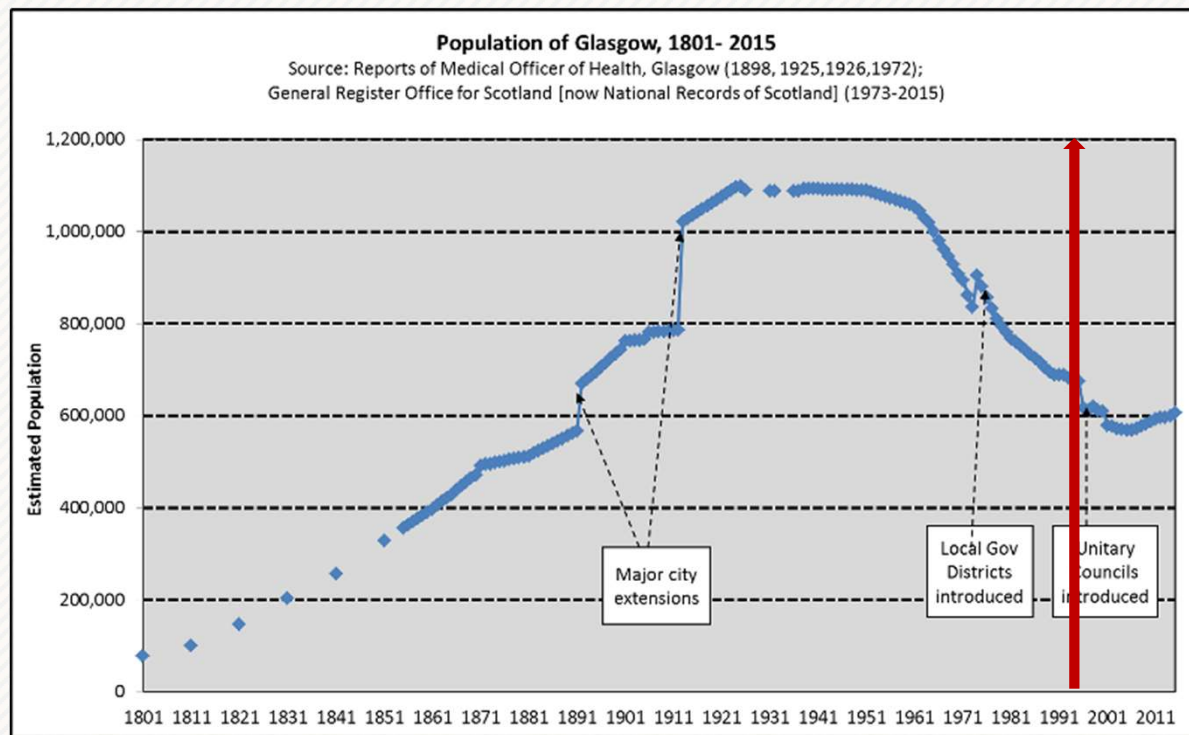
V roku 1986 mesto získalo titul EHMK 1990

„radikálna zmena v orientácii na EHMK, ktorá reflektovala obnovu mesta a rozvoj mestského marketingu založených na kultúrnej politike“ (Garcia, 2004)

- Nárast počtu návštevníkov kultúrnych podujatí o 40%
- 4/5 obyvateľov sa zúčastnilo podujatia EHMK

Zdroj: Centre of Cultural policy, Glasgow University

Glasgow — počet obyvateľov

Zdroj: Glasgow City Council, 2015

• Glasgow – ekonomický rast

Zmena HDP v %		
	1987-92	1993-98
Glasgow	-0,6	+39,9
Škótsko	+10,9	+26,1
UK	+7	+32,1

Zdroj: Glasgow City Council, 2003

Bilbao, 1986

25% nezamestnanosť

*„Predtým to bolo sivé,
špinavé mesto...“*

NY Times, 23.9.2009

• Bilbao, 1997

Návštevnosť v roku 2015

- 1,1 mil. návštevníkov
- 63% zo zahraničia

*Zdroj: Výročná správa
Guggenheimovho múzea, 2016*

Guggenheimovo múzeum

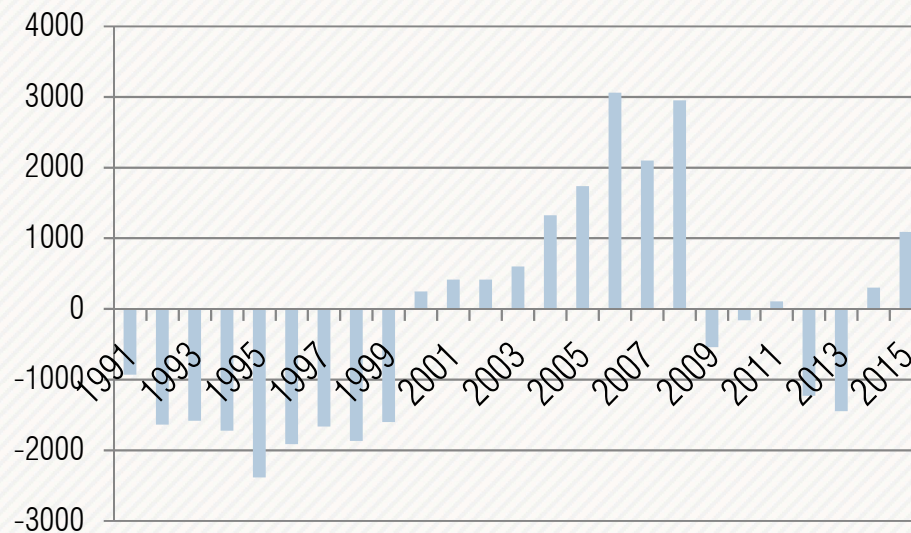
Bilbao

Počet obyvateľov

Zdroj: eustat.eus

Saldo migrácie obyvateľov 1991 - 2015

Nezamestnanosť 2014

- Bilbao: 10 %
- Španielsko priemer 24%

Rozvoj mesta prostredníctvom kultúry

(angl. culture –led urban development CLUD)

=

BILBAO EFEKT

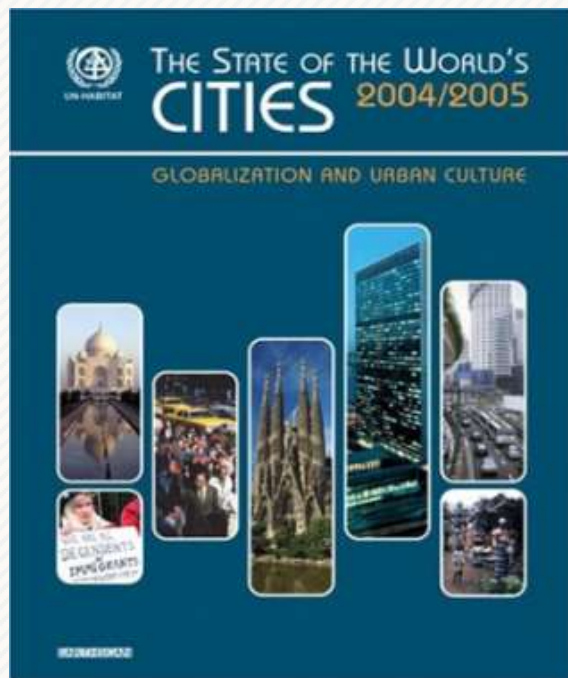
Zdroje: (Plaza, 1999); (Evans, 2005); (Franklin, 2016); (Plaza et al., 2015)

„Bilbao efekt“ (nielen „Guggenheim efekt“)

= Integrovaný a holistický prístup
k obnove mesta

• Rýchly nástup mestských kultúrnych stratégií

Rastúca úloha kultúry v budúcnosti miest.....čoraz viac miest na celom svete používa kultúrne aktivity ako nástroj revitalizácie miest...

Je možné replikovať Bilbao?

„Každé zápasiace post-industriálne mesto má ten istý nápad: najat' si hviezdneho architekta (ako Frank Gehry) na nadizajnovanie pobočky slávneho múzea (ako Guggenheim) a prizerať sa ako mesto zakvitne z kultúry. Mimochodom, tak sa stalo v Bilbao...či nie?“

Guardian 30.4. 2015

The screenshot shows the top navigation bar of The Guardian website with links for sign in, become a supporter, subscribe, and search. The main navigation bar includes categories like UK, world, sport, football, opinion, culture, business, lifestyle, fashion, environment, tech, and travel. Below this, a breadcrumb trail reads: home > world > europe > US > americas > asia > australia > africa > middle east > cities > development. The article title is "The Bilbao Effect: is 'starchitecture' all it's cracked up to be? A history of cities in 50 buildings, day 27". A sub-headline reads "Cities: A history of cities in 50 buildings". The introductory text states: "Every struggling post-industrial city has the same idea: hire a star architect (like Frank Gehry) to design a branch of a famous museum (like the Guggenheim), and watch your city blossom with culture. After all, it worked for Bilbao ... didn't it?"

2

ROZVOJ MESTA PROSTREDNÍCTVOM KULTÚRY

Pohľady výskumu

• Kapitál v meste (*Throsby, 2010*)

Predefinovanie vnímania hodnoty kultúry v meste *(Miles, Paddison, 2005); (Sacco, et al., 2014); (Ginsburgh, Throsby, 2014)*

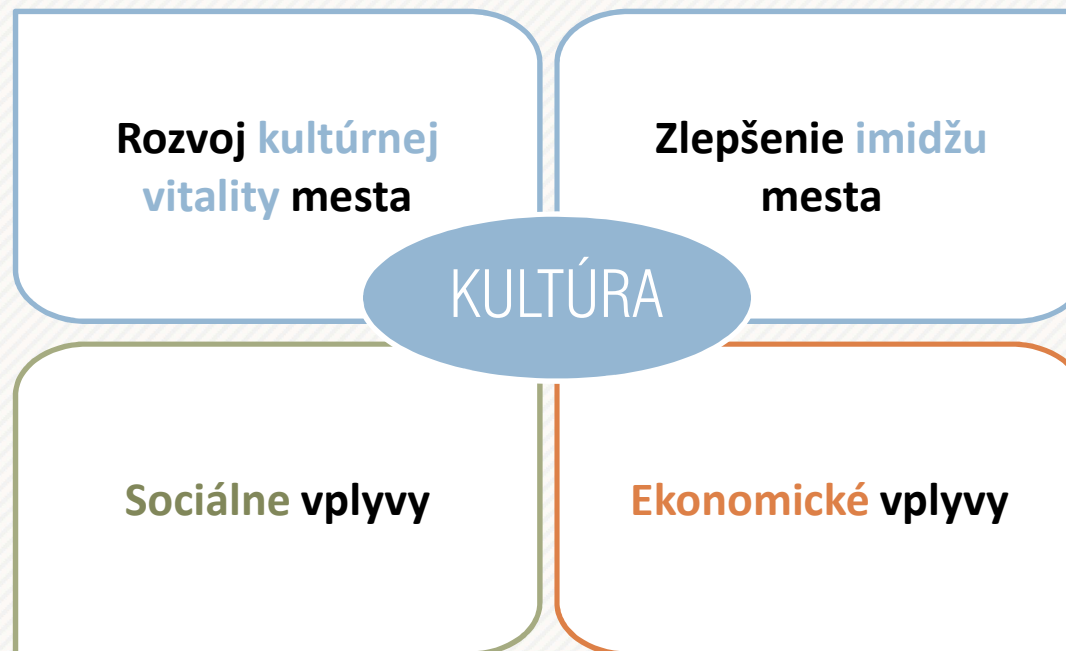
Kultúra ako aktivita **absorbujúca**
ekonomickú hodnotu

Kultúra ako aktivita **vytvárajúca**
ekonomickú hodnotu

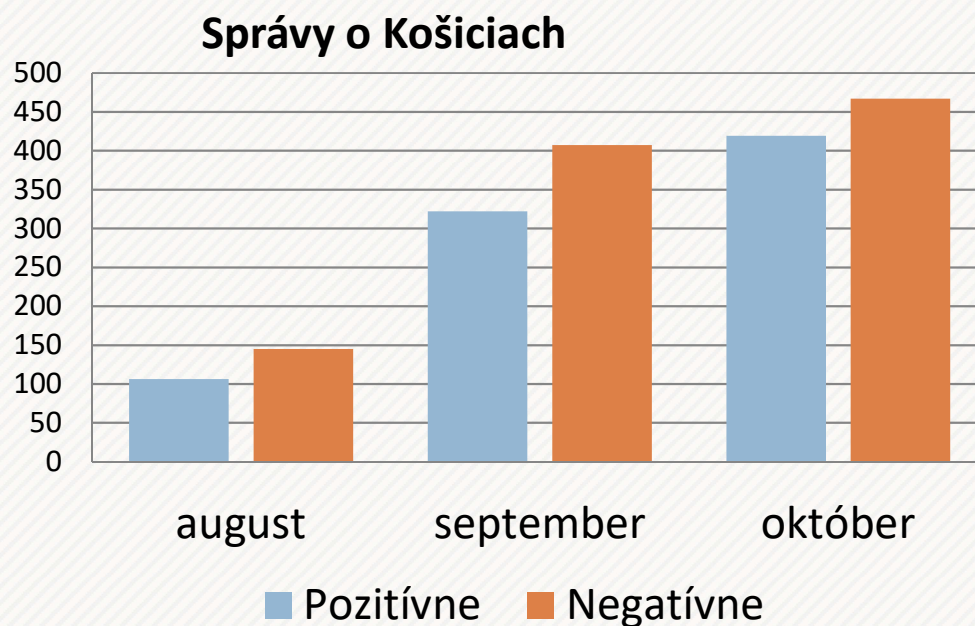
Vplyvy podpory kultúry v meste

Garcia, Cox (2013) European Capitals of Culture. Success Strategies and Long Term Effects (1985 – 2012)

Vplyvy EHMK na imidž mesta

Analýza mediálneho vplyvu mesta Košice, 2012

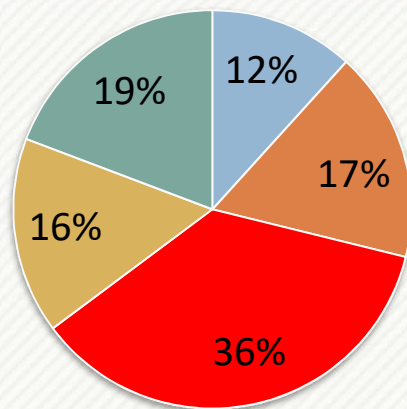
Prieskum EHMK 2012, august – október 2012, 1917 správ

Zdroj: (Hudec, Džupka, Šebová, Gontkovičová, 2014)

Vplyvy EHMK na imidž mesta

Analýza mediálneho vplyvu mesta Košice, 2012

Správy o KE podľa obsahu

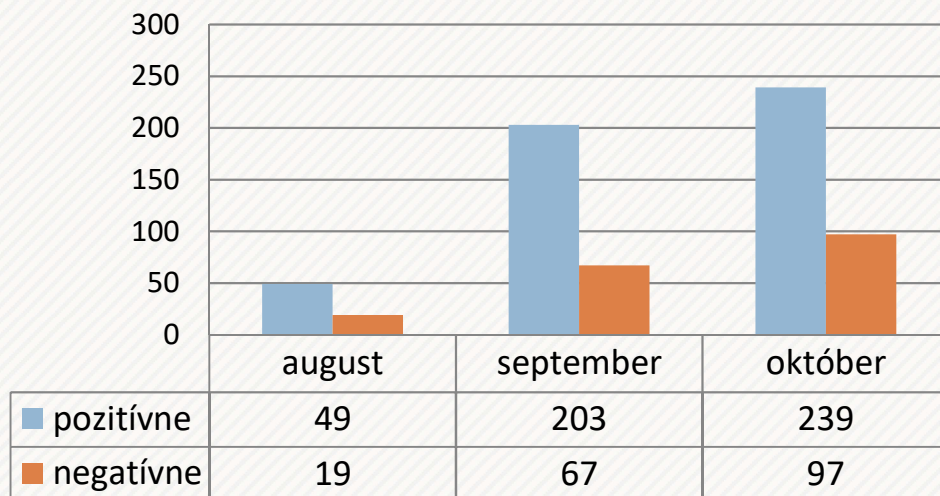
- Imidž
- Kultúra
- Sociálna situácia
- Ekonomika
- Politika

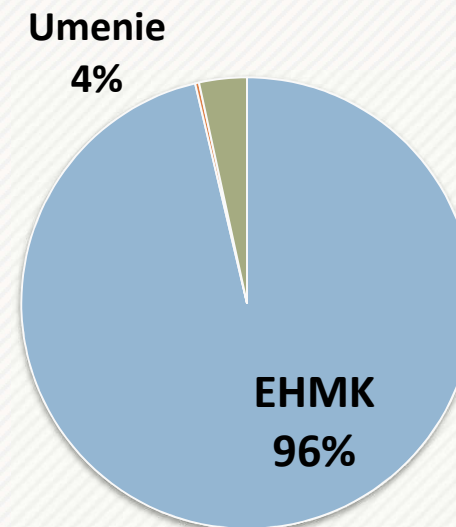
Vplyvy EHMK na imidž mesta

Analýza mediálneho vplyvu mesta Košice, 2012

Sentiment správ o kultúre v KE

Zameranie správ o kultúre

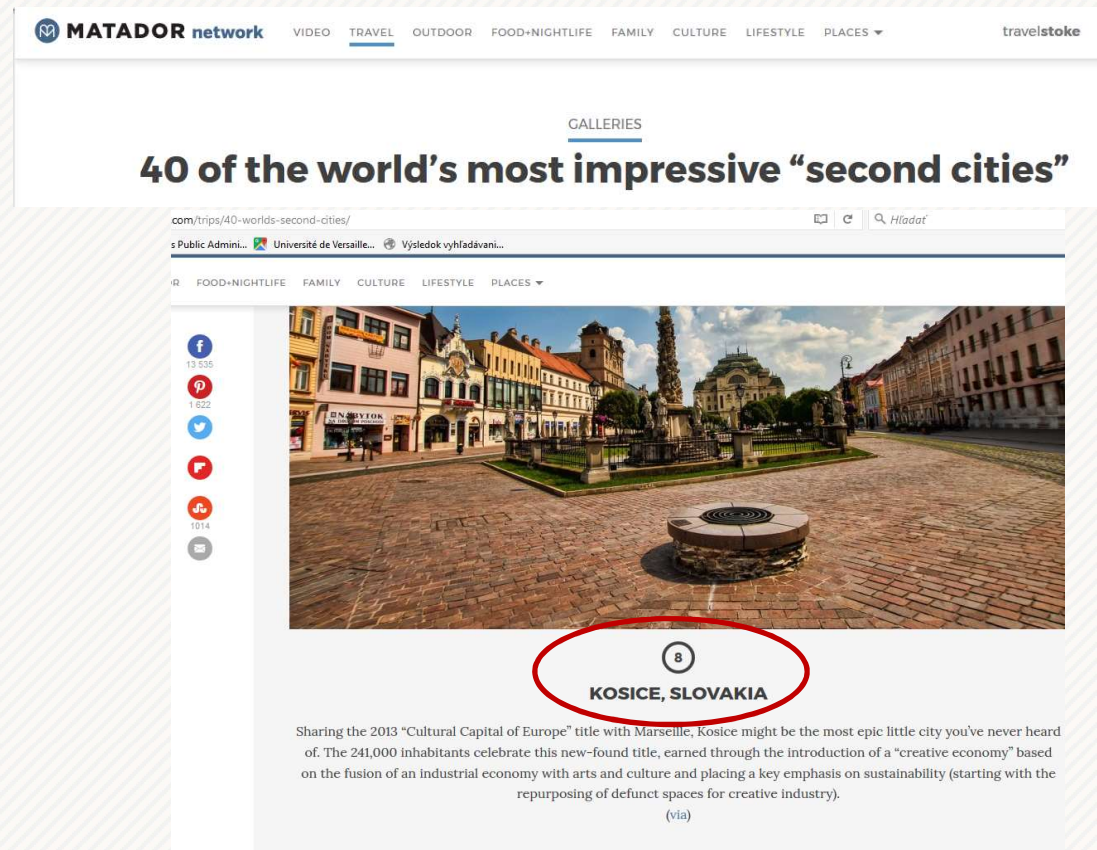

Matador Network, 1.7. 2014

- Svetový vydavateľ v oblasti cestovného ruchu, 12 mil. unikátnych návštevníkov mesačne

Sharing the 2013 “Cultural Capital of Europe” title with Marseille, Kosice might be **the most epic little city you’ve never heard of.**

The 241,000 inhabitants celebrate this new-found title, earned through the **introduction of a “creative economy”** based on the fusion of an industrial economy with **arts and culture** and placing a key emphasis on sustainability (starting with the repurposing of defunct spaces for creative industry).

The screenshot shows the Matador Network website interface. At the top, the navigation bar includes 'MATADOR network', 'VIDEO', 'TRAVEL', 'OUTDOOR', 'FOOD-NIGHTLIFE', 'FAMILY', 'CULTURE', 'LIFESTYLE', and 'PLACES'. Below this, the 'GALLERIES' section is active, displaying the title '40 of the world's most impressive "second cities"'. A search bar and social media sharing options are visible. The main content area features a large image of a cobblestone square in Kosice, Slovakia, with a central fountain. A red circle highlights the number '8' and the text 'KOSICE, SLOVAKIA' below the image. The text below the image reads: 'Sharing the 2013 "Cultural Capital of Europe" title with Marseille, Kosice might be the most epic little city you've never heard of. The 241,000 inhabitants celebrate this new-found title, earned through the introduction of a "creative economy" based on the fusion of an industrial economy with arts and culture and placing a key emphasis on sustainability (starting with the repurposing of defunct spaces for creative industry). (via)'

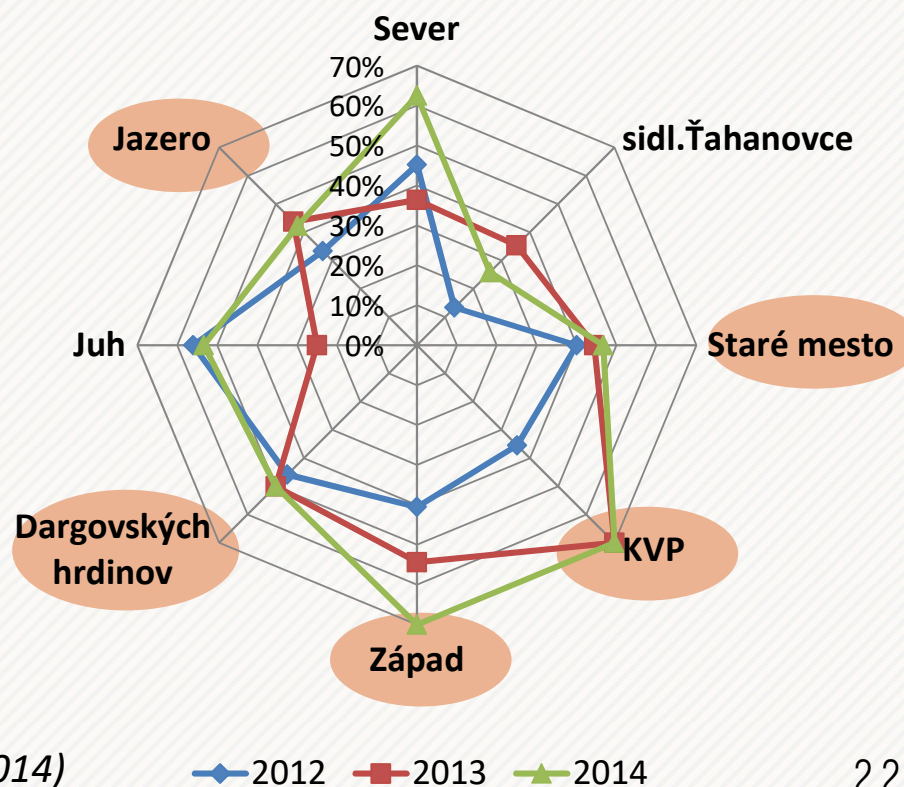
Sociálne efekty

Decentralizácia kultúry na košické sídliská

- Vytvorených 7 komunitných kultúrnych centier „Vymenníky“ na sídliskách
- „Zvýšila ponuka kultúry na košických sídliskách?“

Zdroj: (Hudec, Džupka, Šebová, Gontkovičová, 2014)

• Spoločenská návratnosť investícií

1 investované euro

=

4 eurá spoločenskej hodnoty

• Akú hodnotu má kultúra pre ľudí v meste?

Boli by ochotní za ňu platiť?

Kontingentné oceňovanie

Boli by ste ochotný za situácie popísanej v scenári platiť ročnú samostatnú daň na zachovanie kultúrnych aktivít a infraštruktúry vybudovanej v rámci projektu EHMK?

Celková ochota platiť obyvateľov: 2 296 483 Eur
Prevádzkové náklady Kasární: 2 200 000 Eur

3

KULTÚRA A EKONOMICKÝ RAST

Teoretické ukotvenie

Kultúra a ekonomický rast

1. PRIAME EKONOMICKÉ EFEKTY

Kultúrny turizmus

- ekonomické vplyvy dodatočných výdavkov turistov

Kreatívne odvetvia a kreatívna trieda

- koncentrácia v mestách; kultúrne okrsky

2. NEPRIAME EKONOMICKÉ EFEKTY

Kreativita a kreatívne prostredie

- Vplyv kreativity na iné sektory miestnej ekonomiky
- Vplyv kreativity na **inovácie**

Zdroj: (Miles, Paddison, 2005); (Markusen, Gadwa, 2010); (Sacco, et al., 2014)

KULTÚRNY TURIZMUS ako zdroj miestneho ekonomického rastu

Kvalifikovaný odhad **počtu návštevníkov**

Výdavky návštevníkov

Priame ekonomické vplyvy

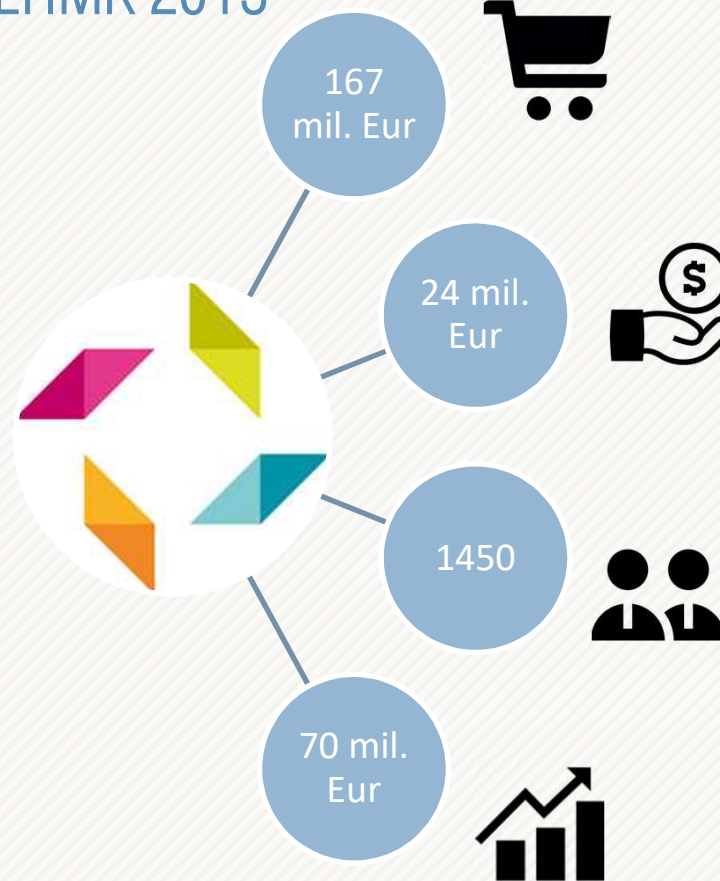
Indukované a nepriame ekonomické vplyvy

Meranie ekonomických vplyvov Bielej noci v Košiciach, 2013

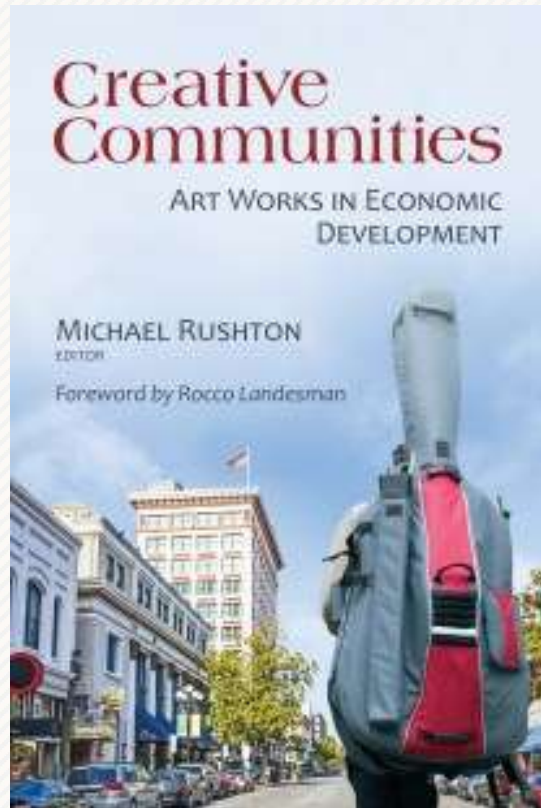

- 21 000 návštevníkov
- Minulo 160 tis. Eur
- Dodatočne vyrobené tovary a služby za 269 tis. Eur
- Dodatočne vyplatené príjmy 56 tis. Eur
- Dodatočná pridaná hodnota 118 tis. Eur

Meranie ekonomických vplyvov EHMK 2013

Kreativita a ekonomický rast

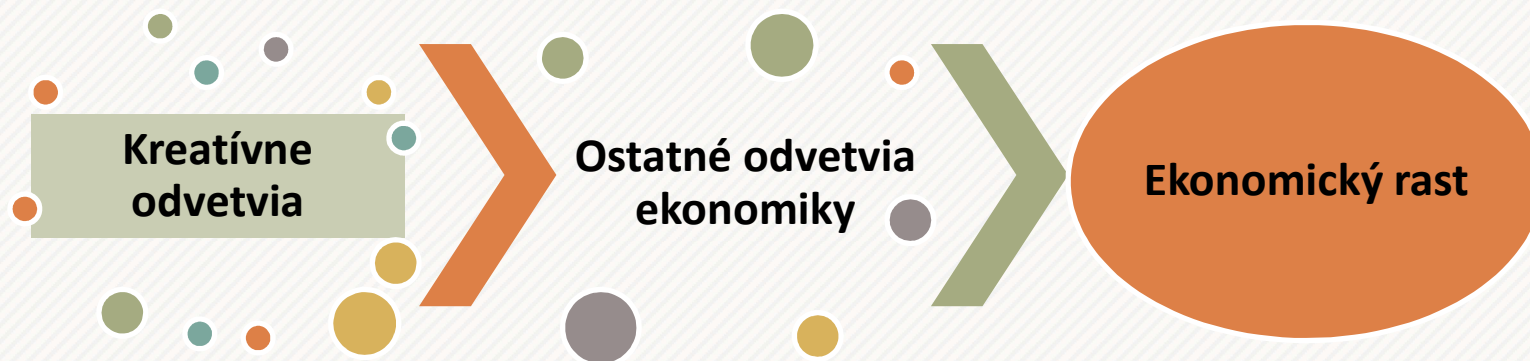
- STEM s umeleckým vzdelaním viac patentov
- Výskumníci s umeleckým vzdelaním viac nobelových cien

Bernstein et al. (2013): Arts, Crafts, and STEM Innovation: A Network Approach to Understanding the Creative Knowledge Economy

Kreativita a ekonomický rast

Nová teória rastu

„Mestskí a regionálni plánovači, volení zástupcovia a iní kompetentní predstavitelia sa čoraz viac zaujímajú o to, čo robí mestá atraktívnymi pre život. Prístup k umeniu je v pomyselnom zozname na vysokej priečke, pritom stav poznania o vplyve kultúry a umenia na ekonomický rozvoj je smutne nízky. Tento dôležitý sektor je potrebné vnímať nielen ako sociálnu infraštruktúru alebo príjemné rozptýlenie, ale ako plne integrovanú súčasť lokálnej ekonomiky.“

M. Rushton (Creative Communities: Art Works in Economic development, 2013)

Ďakujem a držím
palce cez víkend

miriam.sebova@tuke.sk